

GUIDE TIL BÆREDYGTIG OMSTILLING

Inspiration til dit arbejde med bæredygtighed

DESTINATION **FYN**

Interreg
North Sea Region
Circ-NSR
European Regional Development Fund

Kære virksomhedsleder

Denne guide er bygget op omkring FN's 17 verdensmål for bæredygtighed. Med den i hånden kan du lettere vurdere, hvilke delmål der er relevante for arbejdet med bæredygtighed i netop din turismevirksomhed.

I Destination Fyn arbejder vi strategisk og målrettet for at gøre Fyn til en bæredygtig destination. Det gør vi gennem samarbejde og udvikling af innovative løsninger.

Derfor har vi til de fynske turismevirksomheder udarbejdet en særlig version af bæredygtighedsværktøjet SDG Value Scan. Vi har i guiden udvalgt de delmål, som vi vurderer har relevans for din og andre turismevirksomheder, og omformuleret dem til et sprog, som vi mener, er lettere at forstå og forholde sig til. Derudover kommer vi ud for hvert enkelt delmål med eksempler på tiltag, som kan igangsættes. Eksemplerne har kun til formål yderligere at forklare, hvordan målene kan være relevante. Det er vigtigt at understrege, at eksemplerne ikke er udtømmende – der findes masser af andre initiativer og tiltag, som er relevante for de enkelte delmål.

Vi håber, I vil finde guiden håndgribelig, let forståelig og fuld af god inspiration til arbejdet med FN's verdensmål og dermed også jeres rejse mod at blive en endnu mere bæredygtig turismevirksomhed, end I er i dag.

God fornøjelse med arbejdet – vi ser frem til sammen at gøre Fyn til en bæredygtig destination!

1 AFSKAF FATTIGDOM

MÅL 1

AFSKAF ALLE FORMER FOR FATTIGDOM I VERDEN

1.2.1. Fattigdom – indsatser der løfter socialt udsatte ud af fattigdom. I Danmark lever 250.532 mennesker i fattigdom i Danmark, viser tal fra Danmarks Statistik. Af dem er 61.185 børn.

Inspiration

- ☐ Lav et socialt produkt, I kunne f.eks. tilbyde sommerophold til socialt udsatte til en favorabel pris eller give et bidrag til en velgørende organisation som julegave.
- ☐ Indkøb varer, der er FairTrade-mærket.
- ☐ Forøg jeres laveste lønniveauer.
- ☐ Støt landsindsamlinger, foreninger m.v., der bekæmper fattigdom.
- ☐ Ansæt, uddan og integrer flygtninge, der er på flugt fra krig, forfølgelse og/eller fattigdom.

MÅL 2

STOP SULT, OPNÅ FØDEVARESIKKERHED OG FORBEDRET ERNÆRING, SAMT FREMME BÆREDYGTIGT LANDBRUG

2.1.1. Sult – indsatser der giver mad på bordet hos socialt udsatte.

2.2.1. Ernæring – indsatser der understøtter korrekt ernæring.

2.4.1. Bæredygtig fødevarerproduktion – indsatser der styrker produktiv og bæredygtig landbrugsaktivitet.

Inspiration

- ☐ Indgå samarbejde med lokale hjemløseforeninger om donation af madrester.
- ☐ Lav arrangementer for hjemløse.
- ☐ Giv donationer til relevante organisationer.
- ☐ Hav fokus på sund og nærende mad i henhold til kostråd.
- ☐ Indkøb fødevarer, der er Nøglehulsmærket og/eller Måltidsmærket.
- ☐ Indkøb fødevarer i sæson og fra lokale producenter.
- ☐ Gå efter økologiske råvarer, udfyld Fødevarestyrelsens øko-regnskab og ansøg om Det Økologiske Spisemærke.
- ☐ Producér jeres egne bæredygtige fødevarer.

MÅL 3

SIKRE ET SUNDT LIV FOR ALLE OG FREMME TRIVSEL FOR ALLE ALDERSGRUPPER

3.4.1. Livsstil – indsatser der styrker sundhed og trivsel – både mentalt og fysisk.

3.5.1. Alkohol – indsatser der forebygger misbrug af alkohol og andre rusmidler.

3.a.1. Rygning – indsatser der mindsker brug af alle former for tobak.

3.d.1. Sundhedsrisiko – indsatser der minimerer smitterisiko, højner hygiejnestandarder, øger varslings om mulige trusler.

Inspiration

- ☐ Tilbyd fitness, motions- og spafaciliteter til gæster og ansatte.
- ☐ Tilbyd faciliteter til udendørsaktivitet, såsom cykler, kanoer, kajaker, gummistøvler etc.
- ☐ Planlæg sports- og naturaktiviteter for gæster og ansatte.
- ☐ Lav reducerede portionsstørrelser eller giv mulighed for mindre portioner.
- ☐ Hav tilgængelig information om sukker og kalorieindhold.
- ☐ Tilbyd ansatte sundhedsforsikring, krisehjælp m.v.
- ☐ Støt landsindsamlinger, foreninger m.v., som bekæmper sygdom.
- ☐ Tilbyd alkoholfrie varianter af øl, vin og drinks.
- ☐ Tilbyd ansatte hjælp til alkoholproblemer.
- ☐ Synliggør nultolerance over for spritkørsel.
- ☐ Hav en rygepolitik for ansatte.
- ☐ Formindsk jeres salg af tobaksprodukter.
- ☐ Skab røgfrie områder.
- ☐ Tilbyd ansatte rygestopkurser o.lign.
- ☐ Hav en politik for håndtering af sundhedskriser.
- ☐ Tilbyd førstehjælpskurser til alle.
- ☐ Lav formidling omkring hygiejne-tiltag.

MÅL 4

SIKRE ALLE LIGE ADGANG TIL KVALITETSUDDANNELSE OG MULIGHEDER FOR LIVSLANG LÆRING

4.4.1. Kompetencer – indsatser der højner kompetenceniveauet blandt unge og voksne, så de har relevante tekniske og erhvervsrettede færdigheder, som kan sikre dem job

4.5.1. Ulighed på uddannelserne – indsatser der skaber mindre ulighed mellem mænd-kvinder og udsatte grupper, herunder mennesker med handicap, anden etnisk baggrund m.m. på uddannelserne/elevpladserne

4.7.1. Viden i virksomhed – indsatser der øger viden og færdigheder om bæredygtig udvikling, bæredygtig turisme, bæredygtig livsstil, menneskerettigheder, ligestilling, globalt medborgerskab, kulturel mangfoldighed m.m.

Inspiration

- ☐ Co-op med uddannelsesinstitutioner omkring indhold på uddannelserne.
- ☐ Opret praktik-, elev- og lærepladser.
- ☐ Tilbyd efteruddannelse til ansatte.
- ☐ Tilbyd ansatte at deltage i netværk og messer.
- ☐ Vær engageret som censor, skuemester, i et fagligt udvalg o.lign.
- ☐ Giv ansatte mulighed for at deltage i Årets Kok, Årets Tjener, elevkonkurrencer, Bocuse d'Or og/eller Skills.
- ☐ Tag udsatte grupper ind på elev- og lærepladser.
- ☐ Samarbejd m. forening om at få udsatte ind på uddannelserne og sikre lærepladser.
- ☐ Kommunikér om de gode eksempler.
- ☐ Lav interne læringsforløb om bæredygtighed.
- ☐ Lav intern formidling af bæredygtighed.
- ☐ Lav arrangementer med bæredygtighed som tema.

MÅL 5

OPNÅ LIGESTILLING MELLEM KØNNENE OG STYRKE KVINDERS OG PIGERS RETTIGHEDER OG MULIGHEDER

5.1.1. Ulighed ift. kvinder – indsatser der sikrer lighed mellem kønnene og undgår alle former for diskrimination.

5.5.1. Kvinder i ledelsen – indsatser der øger antallet af kvinder på ledende positioner.

MÅL 5: 5.c.1. Ligestillingspolitik – politikker der håndhæver og fremhæver ligestilling mellem kønnene og styrker og fremmer kvinders rettigheder og muligheder på alle niveauer.

Inspiration

- ☐ Hav en ligelig kønsmæssig sammensætning af personalet.
- ☐ Hav både kvinder og mænd i ledelsen.
- ☐ Formulér en ligestillingspolitik i medarbejderhåndbog el.lign.

MÅL 6

SIKRE, BÆREDYGTIG ADGANG OG FOR- VALTNING AF VAND OG SANITET FOR ALLE

6.3.1. Vandforurening – indsatser der reducerer forurening, minimerer udslip og sikrer korrekt håndtering af spildevand.

6.4.1. Vandanvendelse – indsatser der mindsker vandforbruget.

6.6.1. Beskytte vandrelaterede økosystemer – indsatser der beskytter og evt. gendanner vandrelaterede økosystemer som bjerge, skove, vådområder, søer, åer m.m.

Inspiration

- ☐ Hav rensningsanlæg, nedsivningsanlæg, cirkulær drift.
- ☐ Brug primært miljømærkede rengøringsprodukter.
- ☐ Monitorér jeres vandforbrug med henblik på løbende optimering.
- ☐ Hav perlatorer på vandhaner og bruser.
- ☐ Hav dobbeltskylende toilet.
- ☐ Hav sensor på vask og urinaler.
- ☐ Brug miljømærkede produkter ved vandområder.
- ☐ Engagér jer i beskyttelse af lokale vandområder.
- ☐ Lav infoskilte til besøgende ved vandområder.
- ☐ Opsæt skraldespande ved vandområder.
- ☐ Lav tiltag for at sikre, at gæster/turister ikke overbelaster by og natur.

MÅL 7

SIKRE, AT ALLE HAR ADGANG TIL PÅLIDELIG, BÆREDYGTIG OG MODERNE ENERGI, TIL EN OVERKOMMELIG PRIS

7.2.1. Vedvarende energi – indsatser der øger andel af vedvarende energi i det samlede endelige energiforbrug.

Inspiration

- ☐ Mål og monitorér jeres energiforbrug.
- ☐ Nedbring energiforbrug gennem brug af energivenlige lyskilder, apparater, maskiner m.v.
- ☐ Gennemfør et energisyn eller få energimærket jeres bygninger.
- ☐ Indkøb grøn strøm.
- ☐ Hav egen vedvarende energikilde som vindmølle, solceller, flisfyr etc.

MÅL 8

FREMME VEDVARENDE, INKLUSIV OG BÆREDYGTIG ØKONOMISK VÆKST, FULD OG PRODUKTIV BESKÆF- TIGELSE SAMT ANSTÆNDIGT ARBEJDE TIL ALLE

- 8.1.1. Årlig økonomisk vækst – styrke den økonomiske vækst.
- 8.2.1. Produktivitet – højne den økonomiske produktivitet og innovation.
- 8.3.1. Flere jobs – styrke produktive aktiviteter, skaber jobs, iværksætter i m.m.
- 8.4.1. Ressourceeffektivitet – mindske materielt ressourceforbrug.
- 8.5.1. Lige løn & arbejde – sikre lige løn for lige arbejde samt øget beskæftigelse uanset køn, etnicitet, handicap m.m.
- 8.6.1. Unge beskæftigede – styrke andelen af unge mellem 15–24 der er beskæftigede.
- 8.7.1. Børnearbejde – sikre, at underleverandører m.m. ikke benytter sig af børnearbejde.
- 8.8.1. Arbejdsforhold – styrke arbejdsforholdene, mindsker arbejdsulykker m.m.
- 8.9.1. Lokal kultur & produkter – styrke bæredygtig turisme, skaber arbejdspladser og fremmer lokal kultur og produkter.

Inspiration

- ☐ Udvikl og skab nye produkter og services ved hjælp af digitalisering og/eller robotter.
- ☐ Samarbejd med uddannelsesinstitutioner om innovation.
- ☐ Giv gæsten mulighed for at vælge mindre energibelastende service ved at skift af linned og håndklæder ikke sker dagligt.
- ☐ Hav energibesparende maskiner og belysning.
- ☐ Benyt postevand fremfor kildevand.
- ☐ Opnå en miljøcertificering som f.eks. Green Key, Svanemærket eller Green Restaurant.
- ☐ Stil krav til leverandører om at nedbringe forbrug af emballage og indpakning.
- ☐ Skab og/eller indfør nye innovative og energieffektive løsninger/bygninger.
- ☐ Hav en overenskomst.
- ☐ Lad ledelsen forholde sig aktivt til mulige forskelle i lønniveau.
- ☐ Ansæt ledige og personer på kanten af arbejdsmarkedet.
- ☐ Hav fokus på at ansætte unge mennesker og få dem i arbejde.
- ☐ Støt NGO'er, der arbejder med børnearbejde.
- ☐ Hav tiltag for at sikre godt arbejdsmiljø f.eks. medarbejdertilfredshedsundersøgelse.
- ☐ Uddan ansatte i brug af farlige remedier.
- ☐ Indkøb lokale råvarer, produkter og ydelser.
- ☐ Skab oplevelser og tilbud også for lokale borgere.
- ☐ Invester i udvikling af lokalområdet.
- ☐ Rådgiv gæster om oplevelser ud over de sædvanlige top 5 attraktioner.

MÅL 9

BYGGE ROBUST INFRASTRUKTUR, FREMME INKLUSIV OG BÆREDYGTIG INDUSTRIALISERING OG UNDERSTØTTE INNOVATION

9.4.1. CO₂-udledning – indsatser der mindsker CO₂-udledningen fx gennem mere effektiv udnyttelse af ressourcer, øget brug af rene og miljøvenlige teknologier og industrielle processer m.m.

Inspiration

- ☐ Køb CO₂-kompensation.
- ☐ Kortlæg jeres virksomheds CO₂-aftryk.

MÅL 10

REDUCERE ULIGHED I OG MELLEM LANDE

10.3.1. Diskrimination – indsatser der mindsker chikane, diskrimination og forskelsbehandling generelt.

10.7.1. Migration – indsatser der forbedrer forholdene for og brugen af udenlandsk arbejdskraft.

Inspiration

- ☐ Støt menneskerettighedsorganisationer og arrangementer som f.eks. Pride.
- ☐ Overhold danske regler for brug af udenlandsk arbejdskraft.
- ☐ Hav fokus på at højne andel af udenlandsk arbejdskraft og integration på arbejdsmarked.
- ☐ Hav en medarbejderhåndbog og en politik for diskrimination og diversitet i nyansættelser.

MÅL 11

GØRE BYER, LOKALSAMFUND OG BOSÆTTELSER INKLUDERENDE, SIKRE, ROBUSTE OG BÆREDYGTIGE

11.2.1. Transport – indsatser der styrker brugen af offentlig og bæredygtig transport.

11.4.1. Kultur – og Naturarv – indsatser der styrker beskyttelsen og bevarelsen af verdens kultur- og naturarv.

11.7.1. Adgangsforhold – indsatser der styrker universel adgang til grønne og offentlige rum, især for børn, ældre mennesker og personer med handicap.

Inspiration

- ☐ Tilbyd ladestandere til el-biler.
- ☐ Tilbyd cykler til gæsterne.
- ☐ Giv gæsterne information om at komme til/fra med offentligt transport.
- ☐ Rådgiv gæster om miljøvenlige transportformer.
- ☐ Formidl lokal kultur til gæster.
- ☐ Samarbejd med lokale kunstnere.
- ☐ Lav arrangementer, der formidler lokal kultur- og naturarv.
- ☐ Involvér jer i lokale natur-udviklingsprojekter.
- ☐ Sørg for at sikre kørestolsadgang.
- ☐ Opret sansehaver.
- ☐ Lav tiltag for blinde.

MÅL 12

SIKRE BÆREDYGTIGT FORBRUG OG PRODUKTIONSFORMER

- 12.2.1. Naturressourcer – sikre en bæredygtig og effektiv udnyttelse af naturressourcer.
- 12.3.1. Madspild – mindske madspild.
- 12.4.1. Kemikalier – forbedre håndtering af kemikalier og kemikalieaffald.
- 12.5.1. Affaldshåndtering – mindske affaldsgenerering og øger genanvendelsen.
- 12.6.1. Rapportering – styrke virksomhedens offentlige afrapportering omkring bæredygtige tiltag.
- 12.7.1. Indkøb – fremme bæredygtig indkøb.
- 12.8.1. Øge vidensniveau hos gæster m.m. om bæredygtig udvikling og livsstil i harmoni med naturen.
- 12.b.1. Udformning af bæredygtighedsstrategi og handlingsplaner.

Inspiration

- ☐ Etablér løbende miljø- og energibesparende tiltag.
- ☐ Hav fokus på at minimere madspild f.eks. gennem mærkningsordninger eller apps.
- ☐ Vær innovative mht. brugen af madrester.
- ☐ Vær miljømærket med Green Key, Svanemærket eller andet miljømærke med fokus på vandbesparelse og mindre brug af kemikalier.
- ☐ Hav fokus på at reducere mængden af affald f.eks. plastik.
- ☐ Sortér affald.
- ☐ Udarbejd affaldsplaner.
- ☐ Lav en årlig bæredygtighedsrapport.
- ☐ Hav en indkøbspolitik.
- ☐ Stil krav til leverandører – evt. i samarbejde med andre.
- ☐ Formidl om jeres miljø- og energibesparende tiltag.
- ☐ Hav en politik/strategi for bæredygtighed.
- ☐ Hav en politik/strategi for samfundsansvar eller Corporate Social Responsibility (CSR).
- ☐ Hav en politik/strategi for miljø- og klimavenlig drift.

MÅL 13

HANDLE HURTIGT FOR AT BEKÆMPE KLIMAFORANDRINGER OG DERES KONSEKVENSER

13.2.1. Klimapolitik – indsatser der understøtter de nationale klimapolitikker og strategier.

Inspiration

- ☐ Holde sig orienteret om nationale politikker og strategier og aktivt forholde sig til dem.
- ☐ Hjælpe med at nå nationale mål som fx reducere udledningen af drivhusgasser med 70 procent i 2030.

MÅL 14

BEVARE OG SIKRE BÆREDYGTIG BRUG AF VERDENS HAVE OG DERES RESSOURCER

14.1.1. Havforurening – indsatser der mindsker havforurening.

14.2.1. Kystnære økosystemer – indsatser der styrker hav- og kystnære økosystemer.

14.4.1. Fiskeri – indsatser der mindsker overfisker, ureguleret fiskeri m.m.

Inspiration

- ☐ Opsæt skraldespande ved havet.
- ☐ Lav tiltag, der kan minimere affald, som kan ende i havet.
- ☐ Bidrag til arbejdet med at holde naturen og kysten ren.
- ☐ Køb fisk mærket med Skånsomt Kystfiskeri.
- ☐ Køb MSC- og ASC-mærkede fisk.
- ☐ Støt nyt mærke for bæredygtigt kystfiskeri.
- ☐ Køb produkter uden mikroplast (tøj, karklude, forklæder m.m.).

MÅL 15

BESKYTTE, GENOPRETTE OG STØTTE BÆREDYGTIG BRUG AF ØKOSYSTEMER PÅ LAND, FREMME BÆREDYGTIGT SKOVBRUG, BEKÆMPE ØRKENDANNELSE, STANDSE UDPINING AF JORDEN OG TAB AF BIODIVERSITET

15.1.1. Skovområder – indsatser der bevarer og genopretter skovområder m.m.

15.2.1. Skovrydning – indsatser der øger bæredygtig skovforvaltning og mindsker skovrydning m.m.

15.5.1. Biodiversitet – indsatser der styrker biodiversitet samt beskytter og forhindrer udryddelse af truede arter.

Inspiration

- ☐ Beskyt nærområder med skov.
- ☐ Deltag aktivt i udvikling af lokale naturområder.
- ☐ Vær opmærksom på indkøb – f.eks. om møbler og inventar er FSC-mærket.
- ☐ Plant nye træer.
- ☐ Frem biodiversitet ved at lade grønne områder ligge hen.
- ☐ Plant blomster til at fremme dyreliv f.eks. bier.
- ☐ Formidl om evt. udrydningstruede arter i lokalområdet.

MÅL 16

RETFÆRDIGHED OG STÆRKE INSTITUTIONER. STØTTE FREDELIGE OG INKLUDERENDE SAMFUND. GIVE ALLE ADGANG TIL RETSSIKKERHED OG OPBYGGE EFFEKTIVE, ANSVARLIGE OG INDDRAGENDE INSTITUTIONER PÅ ALLE NIVEAUER

16.5.1. Sort arbejde – indsatser der bekæmper korruption, bestikkelse, sort arbejde m.m.

16.7.1. Inklusion – indsatser der involerer og inkluderer medarbejdere i beslutningsprocesser.

Inspiration

- ☐ Vær opmærksom på leverandører, der har produkter fra lande med udbredt korruption.
- ☐ Sig nej til sort arbejde.
- ☐ Hav et medarbejderudvalg.
- ☐ Få input fra medarbejdere i forbindelse med søsætning af nye tiltag.
- ☐ Lav en idékasse.

MÅL 17

REVITALISERE DET GLOBALE PARTNERSKAB FOR BÆREDYGTIG UDVIKLING OG STYRKE MIDLERNE TIL AT NÅ MÅLENE

17.17.1. Partnerskaber – indsatser der fremmer partnerskaber og samarbejde på tværs af virksomheder, kommuner, foreninger m.m.

17.19.1. Måling – indsatser der øger dataindsamling og jævnligt monitorerer og måler udviklingen i bæredygtigheden.

Inspiration

- ☐ Samarbejd med andre virksomheder/offentlige instanser om at løse bæredygtige problemstillinger.
- ☐ Deltag i partnerskaber omkring udvikling af nye innovative tiltag.
- ☐ Deltag i netværk og vidensdel.
- ☐ Sæt mål, lav målinger og følg op på data.
- ☐ Del erfaringer med andre.

Vi håber, at denne guide kan være en hjælp til jeres videre arbejde med bæredygtighed.

***Verdens bedste
destinationssamarbejde
sætter bæredygtighed på dagsordenen***

HVIS DU HAR BRUG FOR MERE INFORMATION, SPARRING ELLER SVAR PÅ SPØRGSMÅL KONTAKT

♥ **MARK HAUGE ØSTERGAARD**
Forretningsudvikler, Bæredygtighed &
Digitalisering mhoe@destinationfyn.dk
+45 20 51 27 28

Destination Fyn – en del af Erhvervshus
Fyn Munkebjergvænget 1
5230 Odense M

